

Obszary Natura 2000

2021-02-10

O sieci

Natura 2000 jest najmłodszą z form ochrony przyrody, wprowadzoną w 2004 r. w Polsce jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej. Obszary Natura 2000 powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000. Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy, a także ochrona różnorodności biologicznej. Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody.

Podstawą funkcjonowania programu są dwie unijne dyrektywy tzw.: dyrektywa ptasia i dyrektywa siedliskowa:

- dyrektywa ptasia (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) - określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;
- dyrektywa siedliskowa (Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) - ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Dyrektywy te wyznaczają dwa typy obszarów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW), późniejsze specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Najważniejszym kryterium wyznaczania obszarów Natura 2000 są wartości przyrodnicze danego terenu. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze są analizowane i uwzględniane w procesie opracowywania planów zarządzania poszczególnymi obszarami. Dla każdego obszaru Natura 2000 opracowana jest dokumentacja, która składa się z:

- Standardowego Formularza Danych (Standard Data Form - SDF), w którym zawarte są najważniejsze informacje o położeniu i powierzchni obszaru, występujących typach siedlisk przyrodniczych i gatunkach „naturowych”, ich liczebności lub reprezentatywności w skali kraju, wartości przyrodniczej i zagrożeniach;
- mapy cyfrowej w postaci wektorowej.

SDF i mapy będą aktualizowane w miarę postępu wiedzy o występowaniu zasobów przyrodniczych w obszarze Natura 2000 (inwentaryzacja, monitoring przyrodniczy), zgodnie z procedurą określoną przez Komisję Europejską.

Obszary Natura 2000 w województwie mazowieckim

Mazowiecka sieć Natura 2000 zajmuje powierzchnię około 466 497 ha, stanowiąc tym samym około 13,12% powierzchni województwa. Składa się z 16 obszarów specjalnej ochrony ptaków, 59 specjalnych obszarów ochrony siedlisk lub obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (przyszłych specjalnych obszarów ochrony siedlisk) oraz jednego obszaru chronionego zarówno na mocy dyrektywy ptasiej, jak i siedliskowej - Puszcza Kampinoska PLC140001.

Spośród wskazanych powyżej 16 obszarów utworzonych na mocy dyrektywy ptasiej, największym zlokalizowanym w całości na terenie województwa mazowieckiego jest Puszcza Biała PLB140007 (83 779,74 ha), najmniejszym zaś Bagno Pulwy PLB140015 (4 112,4 ha). Największym wśród utworzonych na mocy dyrektywy siedliskowej jest Puszcza Kozienna (28 230,37 ha), najmniejszym zaś Aleja Pachnicowa (1,1 ha).

[Wyszukiwarka obszarów Natura 2000](#)

[Interaktywna mapa obszarów Natura 2000](#)

Zarządzanie siecią

Organami kluczowymi w zarządzaniu obszarami Natura 2000 w województwie mazowieckim są: Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie we współpracy z Regionalnymi Dyrektorami Ochrony Środowiska w Białymstoku, Bydgoszczy, Kielcach, Lublinie, Łodzi oraz Olsztynie w odniesieniu do tzw. obszarów granicznych. Istotną rolę odgrywa tu także Dyrektor Kampinoskiego Parku Narodowego oraz dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych wraz z poszczególnymi nadleśnictwami.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie koordynuje funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania, a także, z wyjątkiem obszaru Puszcza Kampinoska PLC140001 (pokrywającym się z Kampinoskim Parkiem Narodowym), pełni rolę sprawującego nadzór.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000, nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, przy czym zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Prowadzenie działalności związanej z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, na obszarach Natura 2000 wchodzących w skład parków narodowych i rezerwatów przyrody, jest dozwolone wyłącznie w zakresie, w jakim nie narusza to zakazów obowiązujących na tych obszarach.

Oceny oddziaływania planowanych działań na obszar Natura 2000 oraz możliwości realizacji inwestycji, w tym ewentualnie konieczności zapewnienia wykonania kompensacji przyrodniczej dokonuje się w trybie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Plan zadań ochronnych

Poza systemem ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub obszary Natura 2000, istotnym instrumentem zarządzania obszarami Natura 2000 jest także planowanie ochrony poprzez tzw. plany zadań ochronnych lub plany ochrony. Na terenie województwa mazowieckiego obowiązują plany zadań ochronnych.

Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, plany zadań ochronnych ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska, na okres 10 lat. W procedurze tej wymagany jest udział społeczeństwa, w tym osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. W ramach prac zapewniona jest możliwość wnoszenia uwag i wniosków.

Założeniem do opracowania planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie optymalnego ze względu na uwarunkowania lokalne stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 poprzez eliminację lub ograniczenie istniejących zagrożeń, bądź też zapobieżenie im, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu.

Plany zadań ochronnych są to dokumenty tworzące ramy prawne dla podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Tryb oraz zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych, określony został w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Informacje na temat ustanowionych planów zadań ochronnych lub zmian do omawianych dokumentów planistycznych, dostępne są na stronie [Dziennika Urzędowego Województwa Mazowieckiego](#), po wpisaniu w rubrykę wyszukiwarki np.: nazwy lub kodu obszaru Natura 2000.

Aktualnie (stan na: październik 2020 r.), plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 lub plany ochrony rezerwatów przyrody obejmujące zakres planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, obowiązują w stosunku do 61 z 63 obszarów Natura 2000, dla których Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie jest organem wiodącym, tj. właściwym do sporządzenia omawianego dokumentu planistycznego.

Projekty związane z planami zadań ochronnych

W ubiegłej perspektywie 2007-2013, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie była współbeneficjentem projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”. Dodatkowo na terenie województwa mazowieckiego realizowany był projekt POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”, którego beneficjentem był Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. Jednocześnie sporządzenie dokumentacji do części dokumentów planistycznych finansowane było z budżetu jednostki oraz środków pozyskanych z Wojewódzkiego

Projekt POIS.05.03.00-00-186/09 pn.: Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski, którego współbeneficjentem były Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska i Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, dotyczył 24 obszarów, w tym obszaru:

- 1) Dolina Dolnego Bugu PLB140001
- 2) Dolina Liwca PLB140002
- 3) Dolina Pilicy PLB140003
- 4) Dolina Środkowej Wisły PLB140004
- 5) Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005
- 6) Puszcza Biała PLB140007
- 7) Doliny Wkry i Mławki PLB140008
- 8) Dolina Kostrzynia PLB140009
- 9) Bagno Całowanie PLB140011
- 10) Ostoja Kozienicka PLB140013
- 11) Bagno Całowanie PLH140001
- 12) Dolina Zwoleńki PLH140006
- 13) Krogulec PLH140008
- 14) Ostoja Nadbużańska PLH140011
- 15) Dolina Dolnej Narwi PLB140014
- 16) Pakosław PLH140015
- 17) Dolina Dolnej Pilicy PLH140016
- 18) Forty Modlińskie PLH140020
- 19) Uroczyska łąckie PLH140021
- 20) Dolina Środkowego Świdra PLH140025
- 21) Ostoja Nadliwiecka PLH140032
- 22) Puszcza Kozienicka PLH140035
- 23) Myszynieckie Bory Sasankowe PLH140049
- 24) Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe PLH140052

W związku z prowadzoną procedurą sporządzania projektów planów zadań ochronnych miały miejsce spotkania Zespołów Lokalnej Współpracy:

Lp.	Nazwa i kod obszaru Natura 2000	Terminy spotkań ZLW
1	Dolina Dolnego Bugu PLB140001	22 maja 2013 r. 28 sierpnia 2013 r.
2	Dolina Liwca PLB140002	21 maja 2013 r. 27 sierpnia 2013 r.
3	Dolina Pilicy PLB140003	26 lipca 2012 r. 21 sierpnia 2012 r.
4	Dolina Środkowej Wisły PLB140004	7 października 2011 r. 14 października 2011 r.
5	Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005	8 października 2012 r. 23 listopada 2012 r. 12 marca 2013 r.
6	Puszcza Biała PLB140007	22 maja 2012 r. 25 maja 2012 r. 13 sierpnia 2012 r.
7	Doliny Wkry i Mławki PLB140008	10 kwietnia 2013 r. 27 czerwca 2013 r. 30 lipca 2013 r.
8	Dolina Kostrzynia PLB140009	17 grudnia 2012 r. stycznia 2013 r. 11 marca 2013 r.
9	Bagno Całowanie PLB140011	8 października 2011 r. 15 października 2011 r.

10	Ostoja Kozienicka PLB140013	6 października 2011 r. 13 października 2011 r.
11	Ostoja Bagno Całowanie PLH140001	8 października 2011 r. 15 października 2011 r.
12	Dolina Zwoleńki PLH140006	25 maja 2012 r.
13	Krogulec PLH140008	26 września 2012 r. 17 października 2012 r.
14	Ostoja Nadbużańska PLH140011	22 maja 2013 r. 28 sierpnia 2013 r.
15	Dolina Dolnej Narwi PLB140014	12 grudnia 2012 r. 14 marca 2013 r. 09 maja 2013 r.
16	Pakosław PLH140015	14 czerwca 2012 r. 31 lipca 2012 r. 23 sierpnia 2012 r.
17	Dolina Dolnej Pilicy PLH140016	26 lipca 2012 r. 21 sierpnia 2012 r.
18	Forty Modlińskie PLH140020	19 czerwca 2012 r. 6 grudnia 2012 r. 25 marca 2013 r. 7 maja 2013 r.
19	Uroczyska Łąckie PLH140021	25 czerwca 2012 r. 26 lipca 2012 r. 20 sierpnia 2012 r.
20	Dolina Środkowego Świdra PLH140025	16 kwietnia 2013 r. 28 maja 2013 r. 25 czerwca 2013 r.
21	Ostoja Nadliwiecka PLH140032	21 maja 2013 r. 27 sierpnia 2013 r.
22	Puszcza Kozienicka PLH140035	6 października 2011 r. 13 października 2011 r.
23	Myszynieckie Bory Sasankowe PLH140049	20 lipca 2012 r. 22 sierpnia 2012 r.
24	Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe PLH140052	19 lipca 2012 r. 21 sierpnia 2012 r.

W ramach omawianego projektu ustanowionych zostało 24 planów zadań ochronnych, dla których Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pełnił funkcję wiodącą oraz 5 planów zadań ochronnych dla których Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie był organem współdziałającym. Wśród wspomnianych 5 planów zadań ochronnych, znajdują się dokumenty planistyczne ustanowione dla takich obszarów Natura 2000 jak:

- 1) Ostoja Lidzbarska PLH280012 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 3 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Lidzbarska PLH280012)
- 2) Dolina Rawki PLH100015 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015)
- 3) Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045)

4) Małopolski Przełom Wisły PLB140006 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły PLB140006)
 5) Dolina Czarnej PLH260015 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015).

[Więcej o projekcie Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski POIS.05.03.00-00-186/09](#)

Projekt POIS.05.03.00-00-285/10 pn.: Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego, którego beneficjentem był Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy, dotyczył 27 obszarów zlokalizowanych na terenie woj. mazowieckiego, w tym obszaru:

- 1) Bagno Pulwy PLB140015
- 2) Bagna Celestynowskie PLH140022
- 3) Bagna Orońskie PLH140023
- 4) Dąbrowy Ceranowskie PLH140024
- 5) Dzwonecznik w Kisielanach PLH140026
- 6) Gołe Łąki PLH140027
- 7) Gołobórz PLH140028
- 8) Kampinoska Dolina Wisły PLH140029
- 9) Łąkawica PLH140030
- 10) Podeblocie PLH140033
- 11) Poligon Rembertów PLH140034
- 12) Rogoźnica PLH140036
- 13) Torfowiska Czernik PLH140037
- 14) Białe Błota PLH140038
- 15) Stawy w Żabieńcu PLH140039
- 16) Strzebla błotna w Zielonce PLH140040
- 17) Ostoja Nowodworska PLH140043
- 18) Grabinka PLH140044
- 19) Świetliste Dąbrowy i Grądy w Jabłonnej PLH140045
- 20) Bory Bagienne i Torfowiska Karaska PLH140046
- 21) Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047
- 22) Łąki Kazuńskie PLH140048
- 23) Łąki Ostrówieckie PLH140050
- 24) Dolina Skrzy Lewej PLH140051
- 25) Łąki Żukowskie PLH140053
- 26) Aleja Pachnicowa PLH140054
- 27) Łąki Solecie PLH140055

W ramach projektu opracowano 27 projektów dokumentacji do planów zadań ochronnych. Spośród ww. obszarów 25 posiada ustanowiony plan zadań ochronnych. W opracowaniu ostatecznej wersji dokumentu pozostają dokumentacje dla obszaru Kampinoska Dolina Wisły PLH140029 oraz Bory Bagienne i Torfowiska Karaska PLH140046.

W związku z prowadzoną procedurą sporządzania projektów dokumentacji planu zadań ochronnych miały miejsce spotkania Zespołów Lokalnej Współpracy:

Lp.	Nazwa i kod obszaru	Termin spotkania
1	Bagno Pulwy PLB140015	30 czerwca 2014 r. 2 września 2014 r. 3 października 2014 r.
2	Bagna Celestynowskie PLH140022	12 lipca 2012 r. 4 września 2012 r.
3	Bagna Orońskie PLH140023	9 lipca 2012 r. 3 września 2012 r.
4	Dąbrowy Ceranowskie PLH140024	28 września 2011 r.
5	Dzwonecznik w Kisielanach PLH140026	7 października 2011 r.
6	Gołe Łąki PLH140027	22 września 2011 r.
7	Gołobórz PLH140028	17 września 2013 r. 9 października 2013 r.
8	Kampinoska Dolina Wisły PLH140029	29 sierpnia 2013 r. 10 października 2013 r. 22 października 2014 r. 5 listopada 2014 r.

9	Łękawica PLH140030	6 września 2013 r. 18 września 2013 r. 7 października 2013 r.
10	Podeblocie PLH140033	30 sierpnia 2013 r. 16 września 2013 r. 8 października 2013 r.
11	Poligon Rembertów PLH140034	29 maja 2012 r. 27 września 2012 r.
12	Rogoźnica PLH140036	23 sierpnia 2011 r. 23 września 2011 r.
13	Torfowiska Czernik PLH140037	21 września 2011 r. 5 października 2011 r.
14	Białe Błota PLH140038	16 września 2011 r.
15	Stawy w Żabieńcu PLH140039	10 lipca 2012 r. 5 września 2012 r.
16	Strzebla błotna w Zielonce PLH140040	6 wrzesień 2011 r. 1 sierpnia 2012 r.
17	Ostoja Nowodworska PLH140043	14 września 2011 r.
18	Grabinka PLH140044	10 października 2011 r. 20 lipca 2012 r. 27 sierpnia 2012 r.
19	Świetliste Dąbrowy i Grądy w Jabłonnej PLH140045	11 lipca 2012 r. 6 września 2012 r.
20	Bory Bagienne i Torfowiska Karaska PLH140046	28 maja 2012 r. 26 września 2012 r.
21	Bory Chrobotkowe Karaska PLH140047	24 sierpnia 2011 r. 6 października 2011 r.
22	Łąki Kazuńskie PLH140048	13 lipca 2012 r. 18 września 2012 r.
23	Łąki Ostrówieckie PLH140050	27 czerwca 2014 r. 17 września 2014 r. 8 października 2014 r.
24	Dolina Skrwy Lewej PLH140051	1 lipca 2014 r. 2 października 2014 r.
25	Łąki Żukowskie PLH140053	25 czerwca 2014 r. 15 września 2014 r. 6 października 2014 r.
26	Aleja Pachnicowa PLH140054	15 września 2011 r.

27	Łąki Soleckie PLH140055	26 czerwca 2014 r. 16 września 2014 r. 7 października 2014 r.
----	-------------------------	---

Prace nad sporządzeniem planów zadań ochronnych, realizowanych z budżetu jednostki oraz środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej w Warszawie obejmowały 12 obszarów Natura 2000. Część planów zarządzania ustanowiona została w ramach planu ochrony dla rezerwatu przyrody. Ww. działania dotyczyły obszarów Natura 2000 takich jak:

- 1) Wydmy Lucynowsko - Mostowieckie PLH 140013
- 2) Baranie Góry PLH140002
- 3) Dąbrowa Radziejowska PLH140003
- 4) Dąbrowy Seroczyńskie PLH140004
- 5) Dolina Wkry PLH140005
- 6) Kantor Stary PLH140007
- 7) Las Bielański PLH140041
- 8) Las Jana III Sobieskiego PLH140031
- 9) Las Natoliński PLH140042
- 10) Łęgi Czarnej Strugi PLH140009
- 11) Olszyny Rumockie PLH140010
- 12) Sikórz PLH140012.

Plan zadań ochronnych obowiązuje również dla obszaru tzw. granicznego - Doliny Przysowy i Studwi PLB100003, położonego w części na terenie województw łódzkiego i mazowieckiego (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 sierpnia 2013 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Studwi PLB100003).